

محسن رضایی^۱، زینب اطهری^۲^۱. پژوهشگر پساکتری علوم روانشناختی

دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

^۲. دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه خوارزمی

تهران، ایران

چگونه رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی روی برانگیختگی و بازداری جنسی زوجین تأثیر می‌گذارد؟

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱۰/۱۸ ؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۵

چکیده

مقدمه: زندگی زناشویی می‌تواند تحت تأثیر فعالیت‌های جنسی انسان قرار گیرد که نتایج نشان می‌دهد برای وی اهمیت زیادی دارد. این پژوهش به بررسی رابطه رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی با برانگیختگی و بازداری جنسی در زوجها می‌پردازد.

روش پژوهش: روش پژوهش توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد متأهل شهر بندرعباس در سال ۱۳۹۵ بودند که ۶۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای به کار گرفته شده، پرسشنامه برانگیختگی و بازداری جنسی (SESH)، پرسشنامه رضایت جنسی (ISS) و پرسشنامه تجدیدنظر شده تجارب در روابط نزدیک (ECR-R) بود. برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و نرم‌افزار SPSS-22 استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج آزمون همبستگی نشان داد که رابطه معناداری بین برانگیختگی و بازداری جنسی با رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی وجود دارد ($p < 0/05$). همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی با هم $77/3\%$ از واریانس برانگیختگی جنسی و $22/9\%$ از واریانس بازداری جنسی را تبیین می‌کنند.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های این پژوهش، می‌توان آموزش و مداخله در بهبود رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی را به عنوان یک روش مؤثر در افزایش برانگیختگی جنسی و کاهش بازداری جنسی پیشنهاد داد.

واژگان کلیدی: برانگیختگی، بازداری، رابطه جنسی، رضایت جنسی، سبک دلبستگی

نویسنده مسئول:

دانشجوی دکتری مشاوره خانواده دانشگاه

خوارزمی تهران، ایران

۰۹۹۰۵۶۱۶۴۵۵

E-mail: Atharizeynab@yahoo.com

مقدمه

در طول تاریخ، انسان‌ها حداقل به منظور تولیدمثل و تداوم نسل خود نیازمند برقراری آمیزش جنسی بوده‌اند و رفته‌رفته فعالیت جنسی علاوه بر غریزی بودن به امری حیاتی در زندگی زوج‌ها بدل شده است.^۱

رابطه جنسی از آن جهت دارای اهمیت است که سازگاری، تعادل و تناسب زوج در آن، از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده خوشبختی و موفقیت زندگی زناشویی به شمار می‌آید.^۲ مسترز و جانسون به عنوان اولین کسانی که به طور علمی به مطالعه سیستماتیک رفتارهای جنسی انسان پرداختند، مؤلفه‌های جنسی را میل جنسی، تهییج یا تحریک، ارگاسم و فرونشینی می‌دانند.^۳

اکثر محققان و نظریه‌پردازان اولیه برانگیختگی جنسی را که مرحله دوم پاسخ جنسی است^۴، به عنوان یک مرحله عمده در چرخه پاسخ جنسی قرار داده‌اند.^۵ برخی آن را مرحله قبل از پاسخ جنسی می‌دانند گاهی نیز هم برانگیختگی جنسی و هم واکنش جنسی را در یک مرحله قرار می‌دهند.^۶

به دنبال ایجاد مدل‌هایی که فرایندهای منتج به برانگیختگی و بازداری جنسی را در مردان و زنان توصیف می‌کند، مدل کنترل دوگانه پیشنهاد کرد که افراد در دو گرایش تسهیل و کاهش واکنش جنسی با توجه به موقعیت‌هایی که در آن قرار می‌گیرند، متفاوت هستند.^۷ فرض اساسی این مدل این است که گرایش افراد در تحریک و بازداری جنسی متفاوت است.^۸ بر طبق این مدل تعادل بین برانگیختگی و بازداری در تعیین واکنش جنسی افراد به محرک‌ها از اهمیتی حیاتی برخوردار است^۹ و تنوع منحصر به فرد در این دو عامل تا حدی است که تفاوت‌های فردی در تحریک‌پذیری جنسی و احتمالاً تجربه مشکلات جنسی را تبیین می‌کند.^{۱۰}

اکثر افراد در میانه خط فرضی برانگیختگی و بازداری جنسی قرار دارند.^{۱۱} برانگیختگی جنسی به عنوان گرایش به احساس تحریک شدن در موقعیت‌های جنسی و در مقابل، بازداری جنسی تمایل به تشخیص خطر و در نتیجه سرکوب پاسخ‌های جنسی تعریف شده است.^{۱۲}

به نظر می‌رسد هراندازه زوج از رابطه جنسی خود رضایت بیشتری داشته باشند، بیشتر برانگیخته می‌شوند و کمتر به بازداری جنسی دست می‌زنند.^{۱۳}

از نظر یانگ و همکاران رضایت جنسی به معنای میزان خرسندی از روابط جنسی و توانایی فرد در ایجاد لذت دوطرفه است.^{۱۴}

به طور کلی مدل‌های مفهومی رضایت جنسی بر دو حیطه مسائل فردی (احساس لذت جنسی و حضور و آگاهی جنسی) و مسائل میان فردی (مبادله جنسی و ارتباط و نزدیکی هیجانی) تأکید می‌کنند.^{۱۵}

به طور چرخشی، لذت بیشتر از رابطه جنسی منجر به رضایت جنسی و رضایت جنسی منجر به برانگیختگی و درخواست رابطه جنسی و همچنین افزایش عملکرد جنسی می‌شود.^{۱۶}

بر اساس مطالعات انجام شده رضایت جنسی منجر به رضایت از رابطه زناشویی می‌شود.^{۱۴} نژاد و گودرزی در بررسی ۱۲۸ زوج ایرانی نشان دادند که در هر دو جنس رضایت از رابطه جنسی منجر به برانگیختگی جنسی و افزایش فعالیت جنسی می‌شود که این روند منجر به رضایت زناشویی آن‌ها می‌شود.^{۱۷} و در مقابل و بر اساس تفاوت‌های جنسیتی، کاهش رضایت جنسی منجر به کاهش بیشتر رضایت زناشویی در مردان می‌شود.^{۱۸} از عوامل دیگری که به نظر می‌رسد می‌تواند در برانگیختگی و بازداری جنسی زوج‌ها تأثیرگذار باشد، نوع دلبستگی آنان است.^{۱۴} اولین بار بالبی به سبک دلبستگی در افراد توجه نمود. سبک دلبستگی که به پیوند عاطفی میان افراد اشاره دارد، درواقع براساس رابطه کودک با مادر یا مراقب اولیه خود شکل می‌گیرد.^{۱۹}

آینزورث و همکاران با طراحی آزمایش موقعیت ناآشنا ادراکات و رفتار کودکان را؛ هنگامی که مراقبشان (اغلب مادر) از آن‌ها جدا می‌شد، ارزیابی نمودند. نتیجه این آزمایش معرفی سه سبک دلبستگی بود که شامل سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی و سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا بود. دلبستگی ایمن با ویژگی ارتباطی مثبت شامل صمیمیت و خرسندی، دلبستگی اجتنابی با سطوح پایین‌تری از صمیمیت و تعهد و دلبستگی دوسوگرا با شور و هیجان و دل‌مشغولی در مورد ارتباط توأم با خرسندی کم، مرتبط است.^{۲۰} رابرسون عنوان نموده که سبک‌های دلبستگی، سایر جنبه‌های زندگی

فردی را در برمی‌گیرد و بر روابط بعد از دوران کودکی با سایر افراد تأثیرگذار است.^{۲۱} طرفداران این نظریه معتقدند به احتمال زیاد سبک دلبستگی کودک براساس الگوهای فعال درونی از خود و چهره دلبستگی تا بزرگسالی ادامه می‌یابد و در روابط بزرگسالی فرد منعکس می‌شود.^{۲۲}

بعدها هازان و شاور از نظریه سبک‌های دلبستگی برای تبیین روابط اجتماعی، عاشقانه و جنسی در دوران نوجوانی و بزرگسالی استفاده کردند. برخلاف روابط والد-کودک، در روابط بزرگسالی، دلبستگی معمولاً دوجانبه است؛ بدین معنی که هر دو زوج نقش تصویر دلبستگی برای هم دارند و هم اینکه روابط جنسی یا عاطفی آن‌ها معمولاً نقش یک تصویر دلبستگی اولیه دارد.^{۲۳}

براساس مطالعات انجام‌شده سبک دلبستگی با انگیزش و هیجانات جنسی در طی فعالیت جنسی مرتبط است و افراد ایمن با احتمال بیشتری از رابطه جنسی لذت می‌برند.^{۲۴} افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند عملکرد و کنش‌وری جنسی بهتری دارند و کمتر از مشکلات جنسی رنج می‌برند تیمورپور و همکاران نشان دادند که بین میل جنسی با سبک دلبستگی ایمن رابطه مثبت و معنادار و با سبک‌های دلبستگی ناایمن رابطه منفی و معنادار وجود دارد.^{۲۵}

یافته‌های مطالعه برنیوم نشان داد که سبک دلبستگی ناایمن به‌طور معناداری با کاهش رضایت، صمیمت، لذت و برانگیختگی جنسی همراه است.^{۲۶}

بدون شک اختلال در سیستم جنسی و همچنین بازداري و پس زدن میل جنسی به منبع اصلی تعارضات زوج بدل می‌شود و موجب تردید در عشق و علاقه و درنهایت طلاق می‌شود.^{۲۷}

براساس آمارهای گزارش‌شده ثبت‌احوال روند طلاق رو به افزایش است به این صورت که هر ۳ دقیقه و ۴۵ ثانیه یک طلاق در کشور ثبت می‌شود. مقایسه آماری ازدواج و طلاق نشان می‌دهد که به‌طور میانگین از هر چهار ازدواج یک مورد به طلاق ختم شده است. همچنین بررسی‌های آماری استان هرمزگان نشان می‌دهد که در سال ۹۴ تعداد ۲۸۸۳ مورد طلاق در استان ثبت‌شده و نسبت ازدواج به طلاق ۵/۱ است؛ به این معنا که در برابر هر ۵ ازدواج یک طلاق ثبت می‌شود.^{۲۷}

به این خاطر شناسایی عوامل مؤثر در برانگیختگی و بازداري جنسی زوجها به‌منظور غنی‌تر کردن زندگی زناشویی و تلاش در جهت کاهش طلاق با هر ایدئولوژی و هر مکتبی در درجه اول اهمیت قرار دارد.^{۲۸} از آنجایی که به نظر می‌رسد رضایت جنسی سبک‌های دلبستگی می‌توانند در برانگیختگی و بازداري جنسی زوجها نقش داشته باشد. لذا سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی توان پیش‌بینی برانگیختگی و بازداري جنسی در زوجها شهر بندرعباس را دارند یا خیر؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه زوج‌های ساکن بندرعباس در سال ۹۵ بودند. به علت عدم در دسترس بودن لیست دقیق جامعه و برای بالا بردن توان آماری تحقیق و کاهش خطای نمونه‌گیری، تعداد ۶۰۰ نفر (۳۰۰ زن و ۳۰۰ مرد) براساس معیارهای ورود به‌صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند و به ابزارهای پژوهش پاسخ دادند. معیارهای ورود به پژوهش شامل تأهل، گذشت حداقل یک سال از زندگی مشترک، سکونت در بندرعباس و رضایت کامل در جهت پاسخ به ابزارهای پژوهش بود. روش اجرا و تحلیل داده‌ها به این صورت بود که پس از انتخاب و تأیید موضوع و کسب مجوزهای لازم و همچنین مشخص کردن تعداد نمونه، اطلاعات لازم و محرمانه بودن پژوهش به نمونه‌های مورد مطالعه تبیین گردید و ابزارهای پژوهش به نمونه‌های پژوهش داده شد و پس از تکمیل توسط آنان، ابزارهای پژوهش جمع‌آوری شد. پس از جدا کردن پرسشنامه‌های قابل قبول، داده‌ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام و توسط نرم‌افزار SPSS-22 تجزیه و تحلیل شدند.

ابزار اندازه‌گیری

پرسشنامه برانگیختگی و بازداري جنسی^۱: پرسشنامه برانگیختگی و بازداري جنسی: این پرسشنامه در سال ۲۰۱۰ توسط میلیهاسن و

^۱ . Sexual excitation /sexual inhibition inventory

برگردانده شد. پس از اطمینان از هماهنگی فرم ترجمه شده با فرم اصلی، نسخه ایرانی پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفت. پرسشنامه رضایت جنسی^۲ هادسون^۳ و^۴ این پرسشنامه در سال ۱۹۸۱ توسط هادسون و همکاران برای ارزیابی سطوح رضایت جنسی زوجها ساخته شد.

این مقیاس دارای ۲۵ سوال می‌باشد و جزء پرسشنامه‌های خود گزارش‌دهی محسوب می‌شود. ثبات درونی این مقیاس توسط طراحان محاسبه و آلفای کرونباخ آن ۰/۹۱ بدست آمد. روایی ابزار به‌وسیله روش اعتبار محتوایی (پائل متخصصین) بررسی و تایید شد. همچنین جهت تعیین پایایی این ابزار، از روش "آزمون مجدد" استفاده گردید و $r = 0.89$ برای این پرسشنامه به دست آمد. پاسخ آزمودنی به هر ماده آزمون در سطح یک مقیاس ۷ درجه‌ای بین ۰ تا ۶ مشخص می‌شود و در مجموع نمره آزمودنی‌ها در کل تست بین ۰ تا ۱۵۰ در نوسان است. همچنین پاره‌ای از ماده‌های مقیاس، نمره-گذاری معکوس دارد. نمره‌گذاری معکوس شامل سوالات ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۲۰، ۲۴ و ۲۵ می‌باشد. نمره بالا در این مقیاس منعکس‌کننده رضایت جنسی است. اعتبار مقیاس نیز با روش بازآزمایی با فاصله یک هفته محاسبه گردید که برابر ۰/۹۳ شد. روایی مقیاس از طریق روایی تفکیکی محاسبه گردید که نتایج نشان داد مقیاس توانایی تشخیص زوجین دارا و فاقد مشکلات جنسی را دارد. روایی این مقیاس از طریق همبستگی آن با خرده مقیاس رضایت جنسی پرسشنامه انریچ نیز محاسبه گردید که میزان آن ۰/۷۴ به دست آمد. این پرسشنامه توسط پوراکبر^{۳۱} به اجرای طرح مجدد به فاصله ۱۵ روز برای بررسی وضعیت هنجاری مقیاس انجام شد. نتایج اجرای آزمون و اجرای مجدد آن به‌وسیله آزمون همبستگی مورد تحلیل واقع شد. نتایج این آزمون نشانگر میزان همبستگی ۰/۹۵۶ در سطح معناداری ۰/۱ شده است.

همچنین برای بررسی دقیق‌تر اعتبار به‌دست‌آمده از روش دونیمه کردن آزمون ۰/۸۸ شده است. ضریب گاتمن محاسبه‌شده نیز ۰/۸۰ می‌باشد. روایی همگرایی و واگرایی این پرسشنامه با مقیاس‌های فعال‌سازی رفتارهای بازدارنده^۴، زمینه‌یابی اعتقاد جنسی^۵، مقیاس‌های

همکاران^{۲۹} برای اندازه‌گیری گرایش برانگیختگی و بازدارندگی جنسی مردان و زنان در پاسخ به محدوده وسیعی از محرک‌ها و موقعیت‌های جنسی ساخته شد. این پرسشنامه خودگزارشی بوده و دارای ۳۰ آیتام است که از شش مؤلفه شناخت‌های بازدارنده، اهمیت رابطه، تحریک‌پذیری، رفتارهای شریک، محیط و عناصر دوتایی تشکیل یافته است.

مؤلفه‌های شناخت‌های بازدارنده [۸ سؤال: پتانسیلی برای تحریک که به‌وسیله نگرانی‌ها و افکار منفی در مورد عملکرد و کارکرد جنسی مختل می‌شود] و عناصر دوتایی: [۳ سؤال: عوامل افکار منفی شریک برای جلوگیری از تحریک‌پذیری] به سنجش بازدارندگی جنسی و مؤلفه‌های اهمیت رابطه [۵ سؤال: بازتاب نیاز برای سکس که درون بافت رابطه‌ای خاص اتفاق می‌افتد]، تحریک‌پذیری [۵ سؤال: گرایش به تحریک شدن جنسی در موقعیت‌های مختلف]، ویژگی‌های شریک [۵ سؤال: تمایل برای افزایش تحریک با توجه به شخصیت یا رفتار شریک] و محیط [۴ سؤال: غیرعادی یا آشکار] به سنجش برانگیختگی جنسی می‌پردازد.

نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس طیف لیکرتی چهار درجه‌ای از بسیار مخالفم (یک نمره) تا بسیار موافقم (چهار نمره) نمره‌گذاری می‌گردد.

میلهاسن در بررسی روایی و پایایی این پرسشنامه که بر روی نمونه‌ای از زنان و مردان استخدام شده در کلاس‌های آموزش از راه دور یک دانشگاه کانادایی اندازه‌گیری شد، تحلیل عامل اکتشافی (EFA) بر اساس گزینه‌های اصلی SESII-W با استفاده از نمونه ۵۳۰ مرد و زن تحصیل کرده و بی‌سواد به‌صورت تصادفی از بین یک لیست ۴۰۰ نفره دانشجویان دانشگاه میدوسترن تهیه گردید. EFA، هشت عامل را بیان می‌کند اما دو عامل فقط برای دو گزینه مناسب بود و در نتیجه از مدل تحلیل اکتشافی (CFA) حذف شد؛ زیرا مقیاس‌ها آلفای کرونباخ بین ۰/۶۶ و ۰/۷۶ و با میانگین ۷۳ داشتند.

همبستگی‌های پایایی بازآزمایی از $r = 0.66$ به $r = 0.82$ و با میانگین ۷۶ بدست آمد.

در این پژوهش برای اطمینان از قابلیت نسخه ایرانی فرم انگلیسی این مقیاس، ابتدا به فارسی ترجمه گردید و سپس مجدداً به انگلیسی

4. Preventive behaviors

5. According sex survey

2. Sexual Satisfaction

3. Hudson

سطح تحصیلات، افراد با مدرک کارشناسی ۲۲۰ نفر (۳۶/۶۷ درصد)، از نظر تعداد فرزندان ۲۶۸ نفر (۴۴/۶۷ درصد) با ۱ تا ۲ فرزند و از نظر فراوانی مدت ازدواج ۱۸۵ نفر (۳۰/۸۴ درصد) بین ۱ تا ۳ سال تشکیل داده بودند.

جستجوی حس جنسی^۶ و مقیاس مطلوبیت اجتماعی^۷ مناسب گزارش شد. ضریب آلفای کرونباخ زیرمقیاس‌ها بین ۰/۶۶ و ۰/۷۶ بود. همچنین در بررسی پایایی مجدد این ابزار از طریق روش بازآزمایی همبستگی بین مؤلفه‌ها از ۰/۶۶ تا ۰/۸۲ متغیر بود^۸. پرسشنامه تجدیدنظر شده تجارب در روابط نزدیک^۹ این پرسشنامه توسط فریلی^۹ و همکاران^{۳۲} به منظور بررسی سبک دلبستگی^{۱۰} بزرگسالان ساخته شد. این پرسشنامه ۳۶ گویه دارد و دو سبک دلبستگی اضطرابی و اجتنابی^{۱۱} را موردسنجش قرار می‌دهد. هر یک از دو مؤلفه ۱۸ آیت به خود اختصاص داده است.

سؤالات براساس طیف لیکرتی ۷ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) نمره) تا کاملاً موافق (۷ نمره) نمره‌گذاری می‌شود. نمرات بالاتر نشان‌دهنده اضطراب و اجتناب بیشتر است. فریلی و همکاران با استفاده از تحلیل عاملی نشان دادند این مقیاس ۲ مؤلفه را اندازه‌گیری می‌کند. همچنین در پژوهش آنان با استفاده از روش بازآزمایی، ضریب پایایی ۰/۹۴ برای اضطراب و ضریب ۰/۹۵ برای دلبستگی اجتنابی گزارش شد^{۳۲}.

در پژوهش پناغی و همکاران با استفاده از تحلیل عاملی وجود ۲ عامل سبک دلبستگی اضطرابی و اجتنابی تأیید شد. روایی همگرایی و واگرایی این پرسشنامه پس از تأیید روایی صوری همچنین با استفاده از پرسشنامه‌های اضطراب، افسردگی، تنیدگی داس ۲۱ و عزت‌نفس^{۱۲} روزنبرگ^{۱۳} مورد تأیید قرار گرفت. ضریب پایایی بازآزمون این مقیاس بعد از دو هفته برای سبک اجتنابی ۰/۷۱ و برای سبک اضطرابی ۰/۸۹ گزارش شد^{۳۲}. در پژوهش حاضر نیز، ضریب آلفای کرونباخ برای سبک اجتنابی و اضطرابی به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۷۹ به دست آمد.

یافته‌ها

در بخش توصیفی تعداد نمونه متشکل از ۶۰۰ نفر بودند که ۳۰۰ نفر آن را مردان متأهل و ۳۰۰ نفر آن را زنان متأهل تشکیل دادند که میانگین سنی آنان 32.37 ± 7.57 بود. بیشتر افراد نمونه را از لحاظ

¹¹. Attachment anxiety and avoidance

¹². Self-esteem

¹³. Rosenberg

⁶. Search sexual sense

⁷. Social utility

⁸. Experiences in Close Relationships

⁹. Fraley

¹⁰. Attachment style

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد	پیشینه	کمینه
برانگیختگی/بازداری جنسی	تحریک‌پذیری	۱۱/۱۳	۲/۶۵	۲۰	۵
	اهمیت رابطه	۱۴/۰۴	۲/۴۲	۲۰	۵
	عناصر رابطه	۸/۶۲	۱/۷۷	۱۲	۳
	شناخت‌های بازدارنده	۱۹/۵۶	۳/۷۶	۳۰	۸
	رفتارهای شریک	۱۱/۸۸	۲/۸۰	۲۰	۵
	محیط	۱۰/۹۰	۲/۷۴	۴۰	۵
	نمره کل برانگیختگی	۴۷/۸۹	۶/۵۸	۶۴	۲۰
	نمره کل بازداری	۲۸/۱۶	۴/۶۸	۴۱	۱۱
سبک دلبستگی	اضطرابی	۶۴/۴۱	۱۹/۰۲	۱۵۶	۱۸
	اجتنابی	۴۹/۸۷	۱۹/۰۲	۹۹	۱۸
رضایت جنسی		۱۲۶/۸۳	۲۱/۵۸	۱۷۲	۶۴

جنسی ۴۱/۸۹ و ۶/۵۸ و نمره کل بازداری جنسی ۲۸/۱۶ و ۴/۶۸ است. همچنین میانگین و انحراف استاندارد سبک اضطرابی ۶۴/۴۱ و ۱۹/۰۲، سبک اجتنابی ۴۹/۸۷ و ۱۹/۰۲ و رضایت جنسی ۱۲۶/۸۳ و ۲۱/۵۸ است.

جدول فوق شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان داده است. براساس اطلاعات به‌دست‌آمده میانگین و انحراف استاندارد تحریک‌پذیری ۱۱/۱۳ و ۲/۶۵، اهمیت رابطه ۱۴/۰۴ و ۲/۴۲، عناصر رابطه ۸/۶۲ و ۱/۷۷، شناخت‌های بازدارنده ۱۹/۵۶ و ۳/۷۶، رفتار شریک ۱۱/۸۸ و ۲/۸۰، محیط ۱۰/۹۰ و ۲/۷۴، نمره کل برانگیختگی

جدول ۲. ماتریس همبستگی برانگیختگی جنسی، سبک‌های دلبستگی و رضایت جنسی

متغیر	۱	۲	۳
۱. برانگیختگی جنسی	۱		
۲. دلبستگی اضطرابی	-۰/۸۴۲	۱	
۳. دلبستگی اجتنابی	-۰/۸۰۵	۰/۴۴۵	۱
۴. رضایت جنسی	۰/۲۴۶	-۰/۲۰۷	-۰/۱۷۶

$P < ۰/۰۱$

است که تمامی این روابط معنادار هستند. همچنین بین دلبستگی اضطرابی و اجتنابی با میزان $۰/۴۴۵$ ($\text{sig} = ۰/۰۰۱$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. رابطه همبستگی رضایت جنسی با دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به ترتیب با میزان $۰/۲۰۷$ و $-۰/۱۷۶$ ($\text{sig} = ۰/۰۰۱$) معنادار است.

جدول فوق نتایج ماتریس همبستگی پیرسون بین برانگیختگی جنسی، دلبستگی اضطرابی، اجتنابی و رضایت جنسی را نشان می‌دهد. براساس نتایج به‌دست‌آمده، رابطه بین برانگیختگی جنسی با دلبستگی اضطرابی، اجتنابی و رضایت جنسی به ترتیب با $-۰/۸۴۰$ ($\text{sig} = ۰/۰۰۱$)، $-۰/۸۰۳$ ($\text{sig} = ۰/۰۰۱$) و $۰/۲۴۶$ ($\text{sig} = ۰/۰۰۱$)

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه و ضرایب آن بین متغیرهای پیش‌بین با متغیر برانگیختگی جنسی

متغیر پیش‌بین	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین (R^2)	F	مقدار بتای استاندارد (β)	مقدار بتا (B)	خطای معیار	آماره T	سطح معناداری
دلبستگی اضطرابی			۶۵۴/۹	-۰/۵۳۴	-۱/۵۳	۰/۰۹	-۱۷/۰۲	۰/۰۰۱
دلبستگی اجتنابی	۰/۸۷۹	۰/۷۷۳		-۰/۳۸۱	-۱/۱۳	۰/۰۹	-۱۲/۲۲	۰/۰۰۱
رضایت جنسی				۰/۰۶۹	۰/۰۶۹	۰/۰۲۰	۳/۳۸	۰/۰۰۱

با توجه به اینکه سطح معناداری آزمون F متغیرهای پیش‌بین کمتر از ۰/۰۵ است می‌توان گفت مدل رگرسیونی معنادار است ($F=۶۵۴/۹$, $p<۰/۰۵$)؛ از این رو متغیرهای سبک دلبستگی اضطرابی، اجتنابی و رضایت جنسی می‌توانند برانگیختگی جنسی را پیش‌بینی کنند. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد که ۷۷/۳ درصد از واریانس برانگیختگی جنسی به وسیله این سه متغیر قابل تبیین است. با توجه به ضرایب بتای استاندارد، به ترتیب دلبستگی اضطرابی (-۰/۵۳۴)،

دلبستگی اجتنابی (-۰/۳۸۱) و رضایت جنسی (۰/۰۶۹) سهم مهمی در تبیین برانگیختگی جنسی دارند. بدین صورت که به طور جداگانه ۵۳/۴ درصد از واریانس برانگیختگی جنسی توسط دلبستگی اضطرابی، ۳۸/۱ درصد توسط دلبستگی اجتنابی و ۶/۹ درصد توسط رضایت جنسی پیش‌بینی می‌شود. همچنین میزان همبستگی متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک ۰/۸۷۹ به دست آمد.

جدول ۴. ماتریس همبستگی بازداری جنسی، سبک‌های دلبستگی و رضایت جنسی

متغیر	۱	۲	۳
۱. بازداری جنسی	۱		
۲. دلبستگی اضطرابی	۰/۴۰۸	۱	
۳. دلبستگی اجتنابی	۰/۴۱۱	۰/۴۴۵	۱
۴. رضایت جنسی	-۰/۲۸۳	-۰/۲۰۷	-۰/۱۷۶

$P<۰/۰۱$

جدول فوق نتایج ماتریس همبستگی پیروسون بین بازداری جنسی، دلبستگی اضطرابی، اجتنابی و رضایت جنسی را نشان می‌دهد. براساس نتایج به دست آمده، رابطه بین بازداری جنسی با

دلبستگی اضطرابی، اجتنابی و رضایت جنسی به ترتیب با ۰/۴۰۸ ($\text{sig}=۰/۰۰۱$)، ۰/۴۱۱ ($\text{sig}=۰/۰۰۱$) و -۰/۲۸۳ ($\text{sig}=۰/۰۰۱$) است که تمامی این روابط معنادار هستند.

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه و ضرایب آن بین متغیرهای پیش‌بین با متغیر بازداری جنسی

متغیر پیش‌بین	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین (R^2)	F	مقدار بتای استاندارد (β)	مقدار بتا (B)	خطای معیار	آماره T	سطح معناداری
دلبستگی اجتنابی			۵۷/۰۱	۰/۲۳۰	۰/۴۱۶	۰/۱۰۴	۴/۰۰۳	۰/۰۰۱
رضایت جنسی	۰/۴۷۸	۰/۲۲۹		-۰/۲۰۳	-۰/۱۲۴	۰/۰۲۳	-۵/۴۳	۰/۰۰۱
دلبستگی اضطرابی				۰/۱۸۸	۰/۳۲۸	۰/۱۰۱	۳/۲۵	۰/۰۰۱

با توجه به اینکه سطح معناداری آزمون F متغیرهای پیش‌بین کمتر از ۰/۰۵ است می‌توان گفت مدل رگرسیونی معنادار است ($p < 0/05$, $F = 57/01$)؛ از این رو به ترتیب ورود متغیرهای سبک دلبستگی اجتنابی، رضایت جنسی و دلبستگی اضطرابی می‌توانند بازداري جنسی را پیش‌بینی کنند. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد که ۲۲/۹ درصد از واریانس بازداري جنسی به وسیله این سه متغیر قابل تبیین است. با توجه به ضرایب بتای استاندارد، به ترتیب دلبستگی اجتنابی (۰/۴۱۶)، رضایت جنسی (۰/۲۰۳-) و دلبستگی اضطرابی (۰/۱۸۸) سهم مهمی در تبیین بازداري جنسی دارند.

بحث

پژوهش حاضر باهدف پیش‌بینی برانگیختگی و بازداري جنسی براساس رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی در زوج‌های شهر بندرعباس انجام شد. در بررسی رابطه بین رضایت جنسی با برانگیختگی و بازداري جنسی نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که بین رضایت جنسی با برانگیختگی همبستگی مثبت و معنادار و با بازداري همبستگی منفی و معنادار وجود دارد. همچنین نتایج رگرسیون نشان داد که رضایت جنسی قادر به پیش‌بینی برانگیختگی و بازداري جنسی است. بدین‌صورت انتظار می‌رود که با افزایش رضایت از رابطه جنسی میزان تحریک و برانگیختگی بالا رود و فرد کمتر میل جنسی خود را با شریک خویش پس بزند. تیمورپور و همکاران در بررسی ۱۹۲ دانشجوی زن متأهل نشان دادند که رضایت جنسی موجب برانگیختگی و میل جنسی می‌شود و باعث می‌شود که فرد کمتر میل جنسی خود را سرکوب کند و احساس گناه جنسی داشته باشد^{۱۴}. در یک حالت چرخشی، عملکرد جنسی مناسب باعث لذت و رضایت جنسی می‌شود و لذت و رضایت جنسی منجر به افزایش برانگیختگی جنسی و عدم بازداري آن، بالا رفتن تعداد درخواست‌ها و دفعات رابطه جنسی و عدم درد جنسی می‌شود^۱. کاروالهیرا و لیل در پژوهشی که در کشور پرتغال انجام دادند به این نتیجه رسیدند که رابطه مثبتی بین برانگیختگی جنسی و رضایت جنسی وجود دارد و با افزایش رضایت جنسی زوج‌ها کمتر میل جنسی خود را سرکوب می‌کنند و باعث می‌شود به درخواست‌های جنسی همسر خود به‌طور بهتر و مثبت‌تری پاسخ دهند^{۱۶}. به‌طورکلی می‌توان گفت که رابطه بین رضایت و برانگیختگی و بازداري جنسی حالت چرخشی دارد.

هراندازه زوج از رابطه جنسی خود لذت ببرند و از آن راضی باشند به‌مراتب نسبت به شریک خود برانگیختگی بیشتری را نشان خواهند داد. این زوج‌ها هر وقت که میل جنسی داشته باشند آن‌را با همسر خود در میان می‌گذارند و کمتر میل جنسی خود را سرکوب می‌کنند. درواقع رضایت جنسی منجر به صمیمیت جنسی^{۳۰} و عملکرد جنسی خوب^۱ می‌شود.

در بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و برانگیختگی و بازداري جنسی، نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که سبک‌های دلبستگی (اضطرابی و اجتنابی) رابطه مثبت و معنادار با بازداري جنسی و رابطه منفی و معنادار با برانگیختگی جنسی دارند. همچنین نتایج رگرسیون نشان داد سبک‌های دلبستگی قادر به پیش‌بینی برانگیختگی و بازداري جنسی هستند. این نتایج نشان می‌دهد که با بالا رفتن سبک دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به‌مراتب میزان برانگیختگی کم می‌شود و فرد به بازداري جنسی دست می‌زند. معصومی و همکاران در بررسی ۱۵۶ زن متأهل نشان دادند که بین سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با میل و برانگیختگی جنسی رابطه منفی و معناداری وجود دارد و سبک‌های دلبستگی ناایمن منجر به بازداري جنسی و عدم احقاق جنسی می‌شوند^{۲۶}. تریسی و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که افراد با سبک دلبستگی ناایمن هیجان و میل جنسی خود را بازداري می‌کنند اما در مقابل افراد با سبک دلبستگی ایمن با انگیزش و هیجانات بیشتری وارد رابطه جنسی می‌شوند^{۲۴}. در پژوهشی تیمورپور و همکاران نشان داده شد افرادی که دلبستگی ناایمن دارند میل جنسی خود را بازداري می‌کنند و گناه جنسی بیشتری احساس می‌کنند^{۱۴}. در تبیین این رابطه می‌توان گفت که افراد با سبک دلبستگی ناایمن (اضطرابی و اجتنابی) توان برقراری روابط صمیمانه را ندارند^{۲۳}. عدم برقراری روابط صمیمانه منجر به کاهش رضایت از رابطه زناشویی و جنسی می‌شود. با کاهش رضایت از جنسی، زوج در عملکرد و کنش‌وری جنسی دچار مشکل می‌شوند و باعث می‌شود که برانگیختگی و میل جنسی خود را سرکوب کنند^{۲۵}. افرادی که سبک دلبستگی اضطرابی دارند بیشتر دچار مشغولیت ذهنی در مورد روابط خود بوده و محتوای روان‌بنه‌های عاطفی آن‌ها اضطراب، جدایی، تردید در وفاداری طرف مقابل و نوعی درماندگی در ارتباط بوده که این ویژگی ارتباطی سبب کاهش میل و برانگیختگی جنسی در آنان می‌شود. همچنین افرادی که سبک

دلبستگی اجتنابی دارند با دیگران گسسته‌تر و در پاسخگویی به روابط جنسی حساسیت کمتری دارند که باعث می‌شود میل و برانگیختگی جنسی خود را بازداری کنند^{۱۷}. درواقع افراد با دلبستگی ناایمن به علت عدم اعتماد و اطمینان به دیگران، کمتر روی همسر خود سرمایه‌گذاری روانی می‌کنند که این امر باعث می‌شود صمیمیت و برقراری رابطه جنسی رضایت‌بخش با مشکل مواجه شود.

به‌طورکلی می‌توان نتیجه گرفت که رضایت جنسی و سبک‌های دلبستگی ناایمن (اضطرابی و اجتنابی) پیش‌بینی‌کننده برانگیختگی و بازداری جنسی هستند. به این صورت که رضایت از رابطه جنسی موجب می‌شود که زوج‌ها برانگیختگی و تهییج جنسی بیشتری داشته باشند و تمایلات جنسی خود را بازداری نکنند و در مقابل سبک دلبستگی ناایمن باعث می‌شود که زوج‌ها تهییج و برانگیختگی جنسی خود را بازداری و سرکوب کنند. این پژوهش چون سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت و مشکلاتی است؛ از آنجایی که تنها از پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده و همچنین سوگیری‌های موجود در پاسخ به پرسشنامه؛ باید در تعمیم نتایج احتیاط لازم را به

عمل آورد. با توجه اهمیت روابط جنسی در زندگی زناشویی، پیشنهاد می‌شود به‌صورت گسترده‌تر و با بررسی علی‌عواملی که می‌توانند موجب برانگیختگی و بازداری جنسی شود، پژوهش‌های دیگری صورت پذیرد. ازاین‌رو پیشنهاد می‌شود که مسئولان سیاست و برنامه‌ریزی و همچنین مشاوران، روان‌شناسان و سایر متخصصان حوزه سلامت با آگاهی از نتایج پژوهش حاضر سعی در آموزش و آگاهی در مورد رابطه سبک‌های دلبستگی و رضایت جنسی با برانگیختگی و بازداری جنسی افراد داشته باشند تا شاهد رشد کیفیت زناشویی زوج‌ها و کاهش طلاق باشیم.

تشکر و قدردانی

در پایان پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از کلیه افراد شرکت‌کننده در پژوهش و سایر اساتید و دوستانی که یاریگر ما در این پژوهش بوده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

References

1. Tavakol Z, Mermouliya T, Momeni Movahed Z, Mansouri A. The Relationship between Sexual Function and Sexual Satisfaction in Women Referring to Health Centers in South of Tehran, Journal of Hamadan Nursing and Midwifery Faculty, 2011; 19(2): 60-50 [In Persian].
2. Chelsea R, Mirzaie S, Nik Azin A. Validity and Reliability of Multidimensional Women's Sexual Satisfaction in an Example of Iranian Women. Clinical Psychology and Personality, 2014; 10:127-138 [In Persian].
3. Masters WH, Masters VJ. Human sexual response. Bantam Books. 1986
4. Libelom, Sandra R. Treatment of Sexual Problems, Principles and Techniques. Translation by Dr. Mohammad Bagher Kajbaf and Mojtaba Toghiani. Tehran: Publishing virayesh. 2016 [In Persian].
5. Milhausen RR, Graham CA, Sanders SA, Yarber WL, Maitland SB. Validation of the sexual excitation/sexual inhibition inventory for women and men. Archives of Sexual Behavior 2010; 39(5): 1091-1104.
6. Nieves Moyano, Pablo Vallejo-Medina, Juan Carlos Sierra. Sexual Desire Inventory: Two or Three Dimensions?. The Journal of Sex Research 2017; 54:1: 105-116.
7. Velten, J, scholten, C, Graham, and Margraf, J. Psychometric Properties Of The Sexual Excitation / Sexual Inhibition Inventory For Women In a German Sample 2016; 45(2): 303-14.
8. Neves CF, Milhausen RR, Carvalheira A. Sexual Excitation/Sexual Inhibition Inventory (SESII-W/M): Adaptation and Validation Within a Portuguese Sample of Men and Women 2016;42(6): 552-65.
9. John Bancroft, Cynthia A. Graham, Erick Janssen, Stephanie A. Sanders. The Dual Control Model: Current Status and Future Directions. The Journal of Sex Research 2009; 46: 121-142.
10. Oyewo, N. A. Sexual Dysfunction as a Determinant of Marital Dissatisfaction among Married Part-Time Degree Students in Oyo State. European Journal of Humanities and Social Sciences 2012; 15(1): 346-360.
11. Nagosky, E. Come as You Are The Surprising New Science that Will Transform Your Sex Life Paperback – March 3. 2015
12. Peterson, Z.D, Janssen, E, and Heiman, J.R. The association between sexual aggression and HIV risk behavior in heterosexual men. Journal of Interpersonal 2010; Vol. 25: 538-556. doi: 10.1177/0886260509334414.
13. Janssen E, Vorst H, Finn P, Bancroft J. The Sexual Inhibition (SIS) and Sexual Excitation (SES) Scales: I. Measuring sexual inhibition and excitation proneness in men. Journal of sex research 2002; 39(2):114-26.
14. Young M, Denny G, Young T. Luqui R. Sexual satisfaction among married women. Am J Health Studies 2000; 16: 73-84.
15. Meston C, Trapnell P. Development and validation of a five-factor sexual satisfaction and distress scale for women: The Sexual Satisfaction Scale for Women (SSS-W). J Sex Med. 2005; 2(1): 66-81.
16. Carvalheira AA, Leal I. T09-O-04 Determinant factors of female sexual satisfaction. Sexologies 2008; 17: 117.
17. Nezhad MZ, Goodarzi AM. Sexuality, intimacy, and marital satisfaction in Iranian first-time parents. J Sex Marital Ther. 2011; 37(2): 77-88.
18. Byers ES. Relationship satisfaction and sexual satisfaction: a longitudinal study of individuals in long-term relationships. J Sex Res. 2005;42(2): 113-8.
19. Bowlby J. Attachment and Loss: Attachment. V. vol 1. London: The Hograth Press and Institute of Psychology Analysis. 1969.
20. Ainsworth MD, Blehar MC, Waters E, Wall SN. Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Psychology Press. 2015.
21. Roberson KC. Attachment and caregiving behavioral systems in intercountry adoption: A literature review. Children and Youth Services Review 2006; 28(7): 727-40.
22. Bayrami M, Fahimi S, Akbari E, Amiri Pichaklaei, A. Preliminary marital satisfaction style of attachment and Welfa differentiation, Journal of Basic Principles of Mental Health 2012; 14 (1): 64-77 [In Persian] .
23. Hazan C, Shaver PR.. Attachment as an organizational framework for research on close relationships. Psychological inquiry 1994; 5(1):1-22.
24. Tracy JL, Shaver PR, Albino AW, Cooper ML. Attachment styles and adolescent sexuality. W: P. Florsheim (ed.), Adolescent Romance and Sexual Behavior: Theory, Research, and Practical Implications, 2005; 137-159.
25. Rowland DL, Incrocci L. Handbook of sexual and gender identity disorders. John Wiley & Sons. 2008

26. Birnbaum GE, Reis HT, Mikulincer M, Gillath O, Orpaz A. When sex is more than just sex: attachment orientations, sexual experience, and relationship quality. *Journal of personality and social psychology* 2006; 91(5): 929-43.
27. Hudson WW, Harrison DF, Crosscup PC. (). A short form scale to measure sexual. 1981.
28. Milhausen RR, Graham CA, Sanders SA, Yarber WL, Maitland SB. (). Validation of the sexual excitation/ sexual inhibition inventory for women and men. *Archives of Sexual Behavior* 2010; 39(5):1091-104.
29. Sassanid Nejad R. Effectiveness of couples 'communication skills training on marital satisfaction, sexual satisfaction and couples' intimacy. Master's thesis for Family Therapy, University of Elm va Farhang. 2012. [In Persian]
30. Pourakbar S. Investigating the role of personality traits in explaining the relationship between sexual satisfaction and marital satisfaction. Master thesis for psychology, Tarbiat Modarres University. 1389 [In Persian] .
31. Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (). Adult Romantic Attachment: Theoretical Developments, Emerging Controversies, and Unanswered Questions. *Review of General Psychology* 2000; 4(2): 132-154.
32. Penafi L, Maleki Q, Zabihzadeh A, posht Mashhadi M, Soltani Nejad, Z. Validity, reliability, and factor structure of the scale of the experiences of close relationships. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 1392; 19 (4): 313-305 [In Persian] .

Mohsen Rezaiee¹
Zeynab Athari*²

¹ Postdoctoral Fellow in
Psychological Sciences,
Dept. of Counseling, Faculty
of Psychology and
Education Science,
Ferdowsi University of
Mashhad, Mashhad, Iran

² PhD Student in Family
Counseling, Dept. of
Counseling, Faculty of
Psychology and Education
Science, Kharazmi
University, Tehran, Iran

How do sexual satisfaction and attachment styles influence sexual arousal and sexual inhibition in couples?

Received: 7 Jan 2021 ; Accepted: 24 Feb 2022

Abstract

Introducing: Your marriage can be influenced by human sexual activity, which is vital.
Aim: Hence, the aim of this study was to examine how sexual satisfaction and attachment styles influence sexual arousal and sexual inhibition in couples.

Methods: The research method was descriptive - correlational. The statistical population included all married individuals of Bandar Abbas in 2016 year that 600 individuals were selected using random cluster sampling method. Sexual Excitation and Sexual Inhibition Inventory (SEII), Inventory of Sexual Satisfaction (ISS) and Experience in Close Relationship (ECR-R) were used for gathering data. Pearson correlation and multiple regression and SPSS-22 software were used for analyzing the data

Results: Pearson test results showed that there was a significant relationship between sexual excitation and sexual inhibition with sexual satisfaction and attachment styles ($p < 0/05$). Also regression analysis results showed that sexual satisfaction and attachment styles of anxiety and avoidance can explain together %77/3 of sexual excitation variance and %22/9 of sexual inhibition variance.

Conclusion: According to the findings this study, can suggested training and intervention on improving sexual satisfaction and attachment styles as an effective way on creasing sexual excitation and decreasing sexual inhibition.

Keywords: excitation, inhibition, sexual relationship, sexual satisfaction, attachment style.

***Corresponding Author:**
PhD Student in Family
Counseling, Dept. of
Counseling, Faculty of
Psychology and Education
Science, Kharazmi University,
Tehran, Iran.

E-mail:
Atharizeynab@yahoo.com